

Co Vám učitelé běžných ZŠ neřeknou: domácí úkoly nejsou povinné

adhadimama.cz/co-vam-ucitele-beznych-zs-nereknou-domaci-ukoly-nejsou-povinne

Domácí úkoly jsou často demotivující, nesmyslné či nadbytečné. Mnohdy dítě přetěžují. Je v pořádku domácí úkoly používat, pokud dítěti pomáhají a zohledňují jeho individuální potřeby, ale stejně tak by mělo být v pořádku je odmítnout, pokud vidíte, že jsou nadbytečné, přetěžující nebo je možné si procvičit učivo příjemnějším způsobem. Neboť jak je známo, co dítě baví, to se také lépe naučí.

Jsou domácí úkoly skutečně prospěšné?

Zkuste si představit, že byste každý den po práci dostávali ještě úkoly na doma. Pokud by se týkaly něčeho, co se potřebujete pro účely zaměstnání doučit, dalo by se to ještě chápat. Vy byste ale museli úkoly plnit přesně daným, psaným způsobem, a to i z látky, kterou už umíte. Úkoly by byly často nudné, demotivační. Jak dlouho byste si asi udrželi nadšení z takové práce? A chodili byste vůbec dále do takového zaměstnání?

U dětí to funguje stejně. Pro dítě je škola v podstatě prací (mnohdy nucenou). I ono má ale právo na volný čas, tak jako jej máte po práci vy. Je v pořádku připravovat se na výuku a využít domácích úkolů, pokud vedou k procvičení něčeho, co jim ještě nejde. Stejně tak by ale mělo být v pořádku úkol nedělat, pokud není potřeba. A stejně tak by mělo být v pořádku úkol nedělat, pokud

najdete zajímavější způsob, jak si látku procvičit. Třeba slovně na procházce, což je rozhodně zdravější než sezení u stolu, kterého mají děti už tak dost.

S formou a četností domácích úkolů nesouhlasí spousta rodičů, ale vnímají je jako nutné zlo. Použiju zde slova propagátorky sebeřízeného vzdělávání, Zdeňky Šíp Staňkové: „**Stát v podstatě nutí rodiče dělat bachaře vlastním dětem.**“ **Domácí úkoly tak ničí nejen dobrý vztah ke škole a vzdělávání jako takovému, ale často narušuje i vztah mezi dětmi a rodiči.**

Plošné zadávání domácích úkolů nemůže zohlednit individuální potřeby dítěte. Domácí úkoly by proto měly být možností, ne povinností, jak si něco procvičit.

Jak je to s povinností domácích úkolů z hlediska zákona?

Domácí úkoly bývají jakožto povinnost uvedeny ve školním řádu některých škol, školní řád ale musí být v souladu se školským zákonem a v něm není o domácích úkolech ani zmínka, takže je povinnost plnit domácí úkoly uvedená v takovém školním řádu v podstatě neplatná. **Škola je správní orgán a ten nemůže ukládat povinnosti, které nemají výslovnou oporu v zákoně – tedy ani domácí úkoly.**

§ 2 správního řádu: „Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.“

Škola také nemůže zasahovat do soukromého a rodinného života dítěte a jeho rodiny.

Ve školském zákonu je uvedeno: „Pedagogický pracovník nemůže vyžadovat, aby žák nebo student plnil jeho pokyny týkající se činností v době mimo dobu vzdělávání“ (Rigel, Bahýřlová, Kudrová, Moravec, Puškinová; komentář ke školskému zákonu, 2014)

Totéž jinými slovy udává směrnice ministerstva školství čj. MSMT-10862/2015 s názvem Pomůcka pro ředitele škol při tvorbě školního řádu: „Ve školních řádech nelze upravovat volný čas dětí, žáků a studentů.“

Protože povinnost plnění domácích úkolů není předvídatelným a jasným způsobem stanovena zákonem, je považována za neplatnou, stejně jako právo na jejich známkování nebo trestání jejich neplnění.

Domácí úkoly tedy nejsou povinností, ale jen zvyklostí. Léta je plníme jen proto, že nikoho nenapadlo zjistit, zda je skutečně jejich plnění povinné. První, kdo toto téma začal z právního hlediska řešit, byl blogger Táta parťák.. Ten se radil s mnoha právníky, než spolu se školou nakonec došli k jasnému verdiktu: škola nemůže dítěti ukládat domácí úkoly jako povinné a nesmí ani trestat jejich neplnění.

Školy bez domácích úkolů – důkaz, že to jde!

Existují školy, kde domácí úkoly nedávají, protože nejsou jediným způsobem, jak se připravit na výuku. Myslíte si, že jsou děti v takových školách kvůli absenci úkolů zaostalé? Vůbec ne! I ony se připravují na výuku, avšak jen v rámci svých individuálních potřeb. Výuka je často postavena tak, aby domácí úkoly vůbec nebyly nutné.

Domácí úkoly obvykle nežadávají alternativní školy jako je Waldorf, dále komunitní a soukromé školy, které jsou nuceny reagovat na poptávku rodičů. Běžné základní školy bez trendu domácích úkolů jsou velmi vzácné. Využívají bohužel často neznalosti zákona rodičů a strachu ozvat se.

Zajímá vás, které základní školy jsou bez domácích úkolů, případně zadávají minimum DÚ anebo je jasně udávají jako dobrovolné? Vytvořila jsem pro tento účel [veřejně přístupný seznam škol smířlivých k domácím úkolům](#). Neboť doposud žádný takový seznam nebyl vytvořen, školy do seznamu přidávají rodiče dětí z těchto škol – počítejte tedy prosím s tím, že je seznam neúplný a je neustále aktualizován.

Jak se bránit, když nesouhlasíte s domácími úkoly

Nesouhlasíte se zadáváním, rozsahem či formou domácích úkolů ve škole svého dítěte? Obráťte se písemně na pedagoga, který domácí úkoly zadává, případně – jsou-li zadávány vícero učiteli, oslovte vedení. Jednejte pokud možno co nejvíce klidným, asertivním způsobem. Potřebujete-li k sobě psychickou oporu, někoho si k sobě vezměte. Pokud dojde k osobnímu jednání, chtějte z něj zápis. Připravte se na to, že může škola na námitky vůči povinným domácím úkolům zareagovat velmi nepříjemným až nevhodným způsobem. Zákon však umožňuje v případě jednání s člověkem ve výkonu jeho práce pořídit si (i bez upozornění) zvukovou nahrávku.

Potřebujete s jednáním ohledně domácích úkolů poradit? Ráda Vám pomohu formou konzultace.

Jak se na domácí úkoly díváte vy? Jste pro jejich dobrovolnost?